

Forfatter: Bergsøe, Vilhelm

Titel: Udrag fra Fra Piazza del Popolo · I

Citation: Bergsøe, Vilhelm: "Fra Piazza del Popolo", i Bergsøe, Vilhelm: *Fra Piazza del Popolo*, udg. af Flemming Conrad ; Lars P. Romhild , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, [1988], s. 627. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-bergsoev01ny-shoot-idm139673026359808/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Fra Piazza del Popolo

- 152 *Montanapladan*: Rf2, lille markedsplads ved den østlige ende af Ghetto, jf. *Rom* (1877) 388 f.; senere slojft ved den arkæologiske indlægning af Marcellus-teatret. – *den Fabriske Bro*: Rf2, fører fra Ghetto kvarteret over til Tiberoen, jf. s. 153. – *S. Gregorio*: Rd2, oldtidskirke mere end 1 km sydost for Ghetto, på den anden side af Palatinhøjen. – *Via della Fiumana*: gade i Ghettoen, jf. *Rom* (1877) 359.
- 153 *Ponte rotto*: it.: den sønderfaldne bro, er resterne af en antik, flere gange sammenfalden og genopbygget bro lige neden for Tiberoen (Rg2); på Bergsøes tid var den videreført med en hængebro, jf. *Rom* (1877) 374 f. – *herkulisk(e)*: stor, kampstærk som Herakles/Herkules i gr.-rom. mytologi. – *Ponte Sisto*: Rgh3, den bro over Tiberen, der lå nærmest oven for Tiberoen, en lille ½ km mod vest. – *Belisars gamle Vandmøller*: flydende vandmøller på Tiberen, introduceret af hærføreren Belisar 537 e.Kr., da de hidtidige møller på Gianicolo-skråningen under goternes belejring havde fået afbrudt deres vandforsyning. Flydemøller var endnu i funktion i midten af 19. årh.; jf. *Italiensk Billedbog* (1881) 31 f. – *Tiberoen*: den ca. 100 × 300 m store ø, der deler Tiberens løb i to i det sydlige Rom, mellem kvartererne Ghetto og Trastevere; uforholdsmæssig stor på kortprospektet Rg2.
- 155 *Spærverket*: tagværket, alle husets spær. – *fen Færre*: 1 favn = knapt 2 m. – *gubende*: gloende, måbende.
- 156 *den, som slog vor Frelser dyel*: jf. Johannes-evangeliet 5:18; modsat antiseinitismen her hedder det i beskrivelsen af oversvømmelsen i *Rom* (1877) 330 f.: »jeg maa til Ære for Romerne sige, at man under disse sørgelige Forhold ganske glemmer Religionforskjellen».
- 158 *Ponte Quattro Capi* = den Fabriske Bro (s. 152) mellem Ghettoen og Tiberoen. – *him engelske Digter*: John Keats (1795-1821); indskriften på hans gravsten citeret også i Goldschmidts *Fornølinger og Skildringer* I (1863) 35; jf. Bergsøes *Rom* (1877) 399-401. – *den protestantiske Kirkegaard*: se nt. s. 15.
- 159 *S. Maria*: Rd7-6. – *una bomba*: it.: en slags høj bowlerhat. – *Bløkke*: brofarc, sprogfej. – *Campagnuolernes* ... *Dragt*: formentlig vil det sige med lædergamacher og spidspundet hat, som bæres af Campagnens vogtere af gudsejernes bofær; jf. nt. s. 116 og se *Rom* (1877) 5 f. – *smild*: norsk: flmk, medgorlig.
- 160 *Schiavone*: se s. 600. – *Frants den Anden*: se s. 599 – *Pius den Niende*: se s. 599. – *to hundrede Scudi*: jf. nt. s. 15. – *fire hundrede Daler*: jf. nt. s. 29. – *Armonia*: cgl. *L'Armonia della religione colla civiltà*, it.: »Religionens og samfundskulturens samstemmighed», it. avis grundlagt 1848, ophørt 1866. – *Stampena di Roma*: it.: Romis trykkeri. – *in blanco*. lat.: tom. – *Bræstrup*: C.J.C. Bræstrup (1789-1870), dansk politichef, i årene 1859-63 bl.a. chef for Københavns politi. – *Stokkemænd*: (nedsettende) betjente. – *Ole Kollerod*: almueemanden Ole Pedersen Kollerod (f. 1802), en af tidens navnkundige kriminelle, blev henrettet for mord 1840. – *Pagar, o non pagar*: it.: »Betal eller ikke betales, modelleret over begyndelsen af Hamlets

- entale: «To be or not to be, that is the question» i 3. akt, 1. sc. af skuespillet *Hamlet* (ca. 1601) af Shakespeare.
- 161 *Mands Villie er Mands Flimmetg.*: gammelt mundheld. – *Flyveposten*: da konservativt dagblad 1845-70. – *Fædrelandet*: da. nationalliberalt dagblad 1840-82.
- 162 *Creditiv*: se n.t. s. 18. – *Vexler paa Fould i Paris*: beviser for pengetilgodehavender i den store franske bank Fould. – *Opgjeld*: underkurs, man beregner ekstrabeløb for at modtage sedler. – *Tiamontana*: it.: nordenvind. – *Caffè antico*: måske den samme som Anteo Caffè Groco, jf. n.t. s. 84 og Marstrands tegning gengivet i Bergsøes *Italiensk Billedbog* (1881) 40 = tekst 42. – *salti*: se n.t. s. 84.
- 163 *gamle Republiks . . . Barbarenes Indfald*: En gængs moralistisk opfattelse af Romerrigets historie går ud på, at Romerrigets undergang ved invasionerne i folkevandringstiden (fra o. 400 e.Kr.) skyldtes de moralske udsvævelser i folket og hos kejserne (*Cæsarenes*), der havde udviklet sig i *Førfaldsperioden* under kejserdommet i modsætning til den asketiske stil og høje moral under den forudgående republik. – *Beckers Verdenshistorie*: den ty. historiker K.F. Beckers *Weltgeschichte für Kinder und Kinderlehrer* bd 1-9 (1801 ff), oversat og bearbejdet på dansk (1822 ff), var meget udbredt; en da. 3. udg. er fra 1855 ff. – *oratoriske Piedestaler*: middel (egl. fodstykker) for velalenhed. – *lucullisk*: overdådig. – *Mansala*: se n.t. s. 110. – *et Par Mil*: her antagelig danske mil, se n.t. s. 98. – *Augustus*: den første rom. kejser (reg. 27 f. Kr. – 14 e.Kr.), ofte afbildet i antikke statuer og buste. – *Columbarierne*: egl. af lat.: columbarium = dueslag; antikt begravelsesanlæg med små rum til urner.
- 164 *den Milviske Bro . . . Føromskningen af Navnet*: se n.t. s. 11. – *det behjendte Trattorie Ponte Molle*: jf. Bergsøes *Italiensk Billedbog* (1881) 39 f.; trattorien var også Bergsøes første læsere bekendt fra A. Bournonvilles ballet *Pontenolle*, der havde premiere på Det kgl. Teater 11. april 1866. – *Accidente*: it. beklagende udråbsord: ak! for pokker!
- 165 *søn Crinis*: sorte svin er alm. i Italien. – *Førfalden*: også = fordrukken.
- 166 *Mezzoer*: af it. mezzo = $\frac{1}{2}$. – *Dolce*: it.: sød. – *Ascutio*: it.: tør. – *sidste Hentydning*: jf. tsret = holdt for nar, givet en dukkert. – *Canova*: se n.t. s. 109. – *norske Folkesang «Og Jens Johansen . . .»*: ikke identificeret. – *vorne*: norsk: komme, flinke. – *Tænnen*: norsk (folkelig): snuden, munden.
- 167 *SIGNOR NASO*: se n.t. s. 124. – *Hovedvandsøg*: ægformet lugtedåse med eau-de-cologne-vædet svamp i. – *Dukket*: bivert. – *Omepulver*: pulver til fordrivelse af (børne)orn m.v.
- 168 *Caffè antico*: se n.t. s. 162. – *ægyptisk*: de gamle ægyptere kendte kunstug udrugning, som foregik i underjordiske kamre, der blev opvarmet ved ovne. – *Knæsnykke*: portrætmaleri, der afbilder en person fra hoved til knæ (her spogende fordrøjet). – *Dio mio*: it.: Min Gud! Åh, Gud!
- 169 *Scudo*: it. montenhed, her Bjorcks fortællelse *af bare Befjælpelse* for Scusi = undskyld. – *Niente*: it.: ingen årsag. – *Giornale di Roma*: «Roms avis», et af Pavesatens dagblade. – *spjarke . . . op*: spille op. – *bengalske Flammer*: farvet